

ננה רמות^{1,2}, יעל וולף שניא¹, גיל לביא¹, ליטל קינן בוקר²

¹שירותי בריאות כללית, ²אוניברסיטת חיפה

רקע

סרטן צוואר הרחם הוא רביעי בשכיחותו בקרב נשים בעולם. ניתן לאתרו בשלב מוקדם באמצעות בדיקות סיקור, ואף להפחית את התחלואה ע"י איתור גידולים טרום-סרטניים. אולם בישראל, למרות זמינותן של בדיקות סיקור אופורטוניסטיות, לא נצפתה ירידה משמעותית בהיארעות המחלה או בתמותה ממנה בעשורים האחרונים.

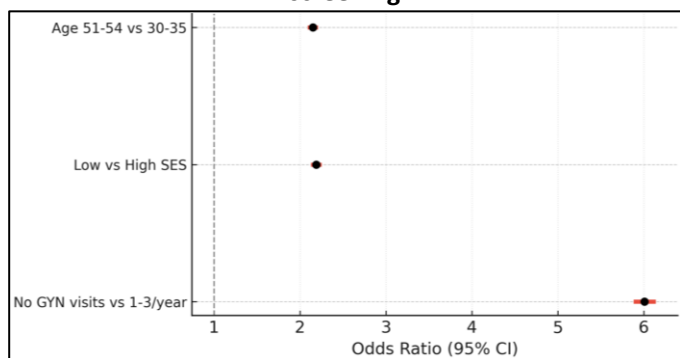
מטרות

אפיון נשים שנמנעות מסיקור לסרטן צוואר הרחם ובחינת גורמי הסיכון לאבחנת גידול חודרני.

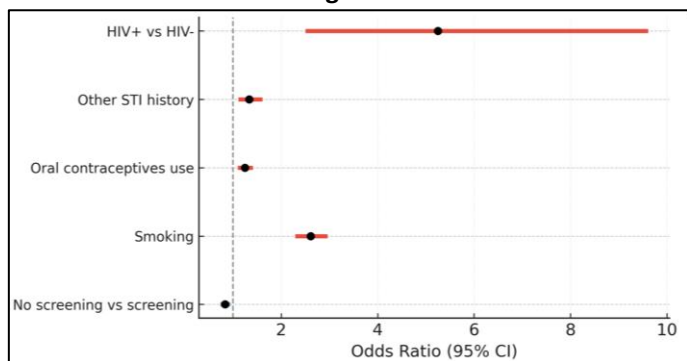
שיטות

מחקר עוקבה רטרוספקטיבי, במסגרתו נבחנו מאפייני מבטחות "כללית" בנות 30-54 שזכאיות לביצוע בדיקות סיקור ע"פ קריטריוני משרד הבריאות בין 2018-2022. כדי לזהות את המאפיינים הקשורים לאי-ביצוע סיקור ואת גורמי הסיכון לאבחנה, נבנו מודלי רגרסיה לוגיסטית לכלל האוכלוסייה ובריבוד למגזר (כללי, ערביות, חרדיות).

Factors associated with non-performing cervical cancer screening

Factors associated with invasive cervical cancer diagnosis

תוצאות

- בעוקבה נכללו 594,632 נשים בנות 30-54, מהן 169,789 (28.6%) לא עברו כל סיקור במהלך המעקב ו-424,824 עברו בדיקת סיקור אחת לפחות במהלך המעקב.
- נשים מהמגזר הערבי היוו 41.1% מהנשים שלא נסקרו כלל לעומת 25.7% מאוכלוסיית המחקר.
- מאפיינים שנקשרו לאי-סיקור כללי: גיל 51-54 בהשוואה לגיל 30-35 (OR=2.15, 95% CI: 2.09-2.21), סטטוס סוציו-אקונומי נמוך לעומת גבוה (OR=2.19, 95% CI: 2.13-2.25) ואי-ביקור במרפאת נשים לעומת ביקור בין 1-3 פעמים בשנה בממוצע (OR=6.01, 95% CI: 5.88-6.14).
- אבחנה של סרטן חודרני בצוואר הרחם נקשרה לקבלת תוצאה חיובית בבדיקת HIV (OR=5.25, 95% CI: 2.50-9.61) או מחלת-מין אחרת בעבר (OR=1.34, 95% CI: 1.11-1.61), שימוש בגלולות למניעת הריון (OR=1.25, 95% CI: 1.10-1.41) ועישון (OR=2.61, 95% CI: 2.29-2.96).
- נשים שלא עברו סיקור כלל היו בסיכון מופחת לאבחנת סרטן חודרני של צוואר הרחם לעומת נשים שעברו סיקור (OR=0.84, 95% CI: 0.74-0.94).
- בריבוד לפי מגזר נצפו תוצאות דומות.

מסקנות והמלצות

גיל מבוגר, סטטוס סוציואקונומי נמוך ואי-שימוש ברפואת-נשים נקשרו לאי-ביצוע סיקור. במפתיע, אי-סיקור לסרטן צוואר הרחם נקשר לסיכון מופחת למחלה חודרנית, יתכן משום שאי-סיקור היה שכיח יותר בקבוצות מיעוט שמרניות יחסית. קיימת חשיבות להעלאת שיעורי הסיקור בקבוצות אלו על-מנת לאפשר גילוי מוקדם של גידולים טרום-סרטניים/סרטניים, ויש להמשיך לעודד גם מניעה ראשונית במטרה לצמצם את התחלואה בסרטן זה בישראל.